ŚMIERTELNA CHOROBA ZWIERZĄT I LUDZI

Wścieklizna jest chorobą zakaźną wywoływaną przez wirus powodujący zmiany zapalne w ośrodkowym układzie nerwowym i kończącą się zawsze zejściem śmiertelnym.

Na zakażenie wirusem wścieklizny wrażliwe są wszystkie ssaki, w tym człowiek. Transmisja zakażenia następuje zazwyczaj poprzez pogryzienie przez zwierzę wydalające wirus ze śliną, także poprzez wniknięcie wirusa znajdującego się w ślinie lub moczu przez uszkodzoną skórę lub błonę śluzową (np. jamy ustnej, nosa), do spojówki oka.

Do zakażenia dochodzi jednak głównie w wyniku pogryzienia przez chore lub będące w okresie inkubacji zwierzęta. W ślinie zwierzęcia wirus wścieklizny może pojawiać się na 6-14 dni przed wystąpieniem objawów klinicznych choroby, a największą koncentrację osiąga po ich wystąpieniu. Z moczem wirus wydalany jest przez chore zwierzę jedynie w niewielkich ilościach.

Podstawowym objawem wścieklizny zwierząt dzikich jest utrata ich wrodzonego lęku. Pojawiają się w dzień w miejscach zamieszkałych przez ludzi, często dochodzi do pogryzienia psów przez chore zwierzęta, natomiast ludzi atakują rzadko, ale utrata wrodzonej bojaźliwości stwarza dogodne warunki do bezpośredniej ekspozycji człowieka na kontakt z zakażonym zwierzęciem, a w związku z tym z wirusem. W miarę rozwoju choroby ataki stają się coraz bardziej nieskoordynowane i trwają do momentu wystąpienia porażeń.

Choroba utrzymuje się w środowisku naturalnym w dwóch formach epizootiologicznych:

- wścieklizna naturalna, czyli tzw. leśna, występująca u zwierząt wolno żyjących;
- wścieklizna uliczna, występująca u bezpańskich psów oraz kotów.

W Europie większość przypadków wścieklizny zwierząt stwierdzana jest u lisów wolno żyjących, wśród zwierząt domowych - u psów i kotów, a spośród zwierząt gospodarskich - u bydła.

Objawy wścieklizny u zwierząt:

- podwyższona ciepłota ciała,
- nagła zmiana usposobienia zwierzęcia - łagodne stają się złośliwe i drażliwe, agresywne - spokojniejsze,
- utrata wrodzonej bojaźliwości u zwierząt dzikich,
- rozdrażnienie, niepokój,
- wzmożone reakcje na bodźce zewnętrzne, ataki szału,
- brak koordynacji ruchowej, niezborność wzroku,
- porażenie mięśni żuchwy, gardła, przełyku, ślinotok,
- zaburzenia świadomości,
- drgawki, otępienie, śpiączka**.**

Objawy wścieklizny u człowieka:

- gorączka, ból głowy,
- zaburzenia czucia w okolicy miejsca zakażenia,
- wzmożona nerwowość i niepokój,
- pobudzenie układu współczulnego przejawiające się m.in. łzawieniem, rozszerzeniem źrenic, potliwością, wzmożonym wydzielaniem śliny,
- bolesne skurcze mięśni gardła i przełyku przy przełykaniu,
- ślinotok - z obawy przed bólem chory unika połykania śliny,
- trudności w oddychaniu wywołane skurczami mięśni oddechowych,
- napady drgawek, porażenie, apatia, śpiączka**.**

W przypadku pogryzienia człowieka przez chore lub podejrzane o wściekliznę zwierzę należy:

- pozwolić aby krew przez jakiś czas swobodnie wypływała z rany,
- przemyć ranę wodą z mydłem,
- zdezynfekować ranę,
- nałożyć opatrunek,
- **zgłosić się do lekarza**.

Zwierzęta podejrzane o wściekliznę poddaje się **piętnastodniowej obserwacji**.

W przypadku zwierząt padłych przeprowadza się **badania laboratoryjne.**

Aby uniknąć wścieklizny zaleca się:

- regularnie szczepić zwierzęta domowe - psy podlegają **obowiązkowym** szczepieniom w ciągu 30 dni po ukończeniu 3 miesiąca życia, a następnie co 12 miesięcy; dla kotów szczepienia są zalecane nie dopuszczać do tego, aby psy i koty były wypuszczane z domu bez dozoru,
- unikać kontaktu z nieznanymi lub dzikimi zwierzętami, w szczególności tymi, które zachowują się nietypowo - np. nie uciekają przed człowiekiem, Po stwierdzeniu obecności tego typu zwierzęcia w okolicy obejścia zaleca się sprawdzenie czy zwierzęta domowe nie zostały pokąsane. Czynność tę należy wykonywać w rękawicach ochronnych. W każdym przypadku podejrzenia pokąsania zwierzęcia domowego należy skontaktować się z lekarzem weterynarii.

Jeżeli nastąpi kontakt z pogryzionym, nieznanym lub , dzikim zwierzęciem: pokąsanie, zetknięcie jego śliny ze skórą człowieka należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza zawiadamiając go o tym fakcie.